

LUNDS
UNIVERSITET

Datum 2025-01-08

Diarienummer:

Företagshälsovården

Riskbedömning - identifiering och eliminering av risker i arbetsmiljön för gravida, nyförlösta och ammande arbetstagare och studenter.

Detta dokument är baserat på Arbetsmiljöverkets föreskrift AFS 2023:2, 7 kap och föreskriftens bilaga 1.

Föreskriften gäller all verksamhet där arbete utförs av arbetstagare/student som är gravid, ammar eller har fött barn högst 14 veckor innan arbetet ska utföras och som har underrättat arbetsgivaren/universitet om detta. Med arbetstagare avses i dessa föreskrifter anställda arbetstagare, oavsett om de arbetar heltid eller deltid och inhyrd arbetskraft.

I samband med graviditet och amning finns det synnerliga skäl att vara extra uppmärksam på riskerna i arbetsmiljön. Gravida och ammande arbetstagare/studenter har rätt till en individuell riskbedömning av sin arbetsmiljö. Syftet med föreskriften och detta dokument är att förebygga att gravida kvinnor, nyligen förlösta kvinnor och kvinnor som ammar utsätts för faktorer eller förhållanden i arbetet som kan medföra ohälsa och olycksfall.

Chef/kursansvarig ansvarar för att bestämmelserna i detta dokument följs.

Det kan finnas lokala kompletterande rutiner, kontrollera med fakultetens arbetsmiljösamordnare.

Utredning

Medicinska frågeställningar innefattar alltid samtal med läkare. Vid behov kopplas också arbetsmiljöingenjör, ergonom och/eller psykolog in i utredningen. Kontakta Företagshälsovården om du är osäker. Om exponeringen på arbetsplatsen är svårbedömd kan det bli fråga om arbetsplatsbesök och ev. mätningar.

Undersökning och riskbedömning (AFS 2023:2,7 kap, § 5, pkt. 1 och 2)

En chef/kursansvarig som har fått meddelande om att en arbetstagare/student är gravid, ammar eller har fött barn högst 14 veckor innan arbetet ska utföras, ska genast

1. undersöka om arbetstagaren i sitt arbete exponeras för några faktorer eller förhållanden som anges i tabellen över arbetsmiljöfaktorer nedan, eller för något jämförbart, och
2. bedöma risken för att en exponering har en skadlig inverkan på graviditet eller amning eller leder till annan ohälsa, och då ta hänsyn till exponeringens art, grad och varaktighet.

För att uppnå en bra arbetsmiljö ska kvinnan själv medverka i de undersökningar och riskbedömningar som gäller deras egen arbetssituation. Det är viktigt att kvinnan lämnar de upplysningar som behövs för att lämpliga åtgärder ska kunna genomföras. Vid bedömningen bör hänsyn tas till individspecifika faktorer.

Arbetstagare/Student
Chef med personalansvar/Kursansvarig
Arbetsställe (Institution och ev. avdelning/motsvarande)
Övriga eventuellt medverkande vid riskbedömningen
Datum för riskbedömning

Nuvarande/planerade arbetsuppgifter för den gravida och ammande arbetstagaren/studenten

Beskrivning:

Gör så här:

Besvara frågor med kryss i lämplig ruta. Notera i åtgärdsfältet vad som behöver göras för att ta bort/minska risken. Kryss i rutan "Allvarlig risk" innebär att risken bedöms som hög och att exponeringen åtgärdas (upphör) omgående. Vid riskbedömningen bör hänsyn tas till individspecifika faktorer såsom hälsotillstånd, tidigare graviditetskomplikationer och oro.

Om arbetstagaren önskar att skyddsombudet deltar i riskbedömningen så ska skyddsombudet delta i riskbedömningen. Om studenten önskar att studerandeskyddsombudet deltar i riskbedömningen så ska denne delta i riskbedömningen.

Efter avslutad riskbedömning sparas originaldokumentet hos arbetsmiljöansvarig chef/kursansvarig och kopia lämnas till arbetstagaren/studenten. Diarieför dokumentet.

Ansvarig person följer upp att beslutade åtgärder vidtas.

Förbud mot att arbeta vid särskilda förhållanden. (AFS 2023:2, 7 kap, §§ 8 - 13)	Förekommer ej	Förekommer	Åtgärder – vad som ska göras för att ta bort risken	Ansvarig för åtgärd	Klart senast	Åtgärd utförd
<i>Ingår arbetsmoment som omfattar gruvarbete under jord?</i> <i>En arbetsgivare får inte sysselsätta en arbetstagare som är gravid eller ammar, i gruvarbete under jord.</i>	☐	☐				
<i>Förekommer arbete med bly?</i> <i>En arbetsgivare får inte sysselsätta en arbetstagare som är gravid eller ammar, i blyarbete som innebär att bly eller blyföreningar kan tas upp i kroppen.</i>	☐	☐				
<i>Förekommer nattarbete?</i> <i>En arbetsgivare får inte sysselsätta en arbetstagare som är gravid eller har fött barn högst 14 veckor tidigare, i nattarbete, om ett läkarintyg anger att det skulle vara skadligt för arbetstagarens hälsa eller säkerhet.</i>	☐	☐				
<i>Förekommer arbete som medför risk för smitta från rubella (röda hund) resp. toxoplasma?</i> <i>En arbetsgivare får inte sysselsätta en arbetstagare som är gravid, i arbete där denna riskerar att exponeras för rubella eller toxoplasma, om arbetstagaren saknar fullgott immunitetsskydd mot smittämnet.</i>	☐	☐				
<i>Utförs arbetsmoment under vatten eller där förhöjt tryck kan förekomma?</i> <i>En arbetsgivare får inte sysselsätta en arbetstagare som är gravid, i dykeriarbete. En arbetsgivare får inte heller sysselsätta en arbetstagare som är gravid, i arbete under förhöjt tryck, det vill säga lufttryck över 1 atmosfär, i tryckkammare eller liknande.</i>	☐	☐				

Arbetsmiljöfaktorer och arbetsförhållanden för gravida, nyförlösta och ammande arbetstagare (AFS 2023:2, bilaga 1 och SFS 2018:396, 4 kap § 9)	Låg risk	Medel risk	Allvarlig risk	Åtgärder – vad som ska göras för att ta bort/minska risken	Ansvarig för åtgärd	Klart senast	Åtgärd utförd
1. Fysikaliska faktorer Fysikaliska faktorer som skulle kunna medföra fosterskador och/eller avlossning av moderkakan eller för tidig födsel.							
Förekommer exponering för vibrationer och stötar? Helkroppsvibrationer kan för gravida kvinnor innebära en ökad belastning på t.ex. leder, muskelfästen och diskarna i kotpelaren. Kraftiga stötar under senare delen av graviditeten kan leda till för tidig födsel.	☐	☐	☐				
Förekommer exponering för hörselskadligt buller eller störande buller? Miljöer där det krävs hörselskydd bör undvikas, särskilt under graviditetens senare del.	☐	☐	☐				
Förekommer risk för exponering av joniserande strålning, t.ex. från röntgenutrustning eller radioaktiva ämnen? Om en gravid arbetstagare begär det, ska arbetsgivaren erbjuda arbetsuppgifter som inte innebär någon exponering från joniserande strålning utöver den som personer i allmänheten får exponeras för.	☐	☐	☐				
Förekommer risk för exponering av icke joniserande strålning, t.ex. från elektromagnetiska fält, lasrar eller UV-lampor? Det är lämpligt att gravida arbetstagare inte exponeras för högre fält än de som rekommenderas för allmänheten.	☐	☐	☐				

Arbetsmiljöfaktorer och arbetsförhållanden för gravida, nyförlösta och ammande arbetstagare (AFS 2023:2, bilaga 1)	Låg risk	Medel risk	Allvarlig risk	Åtgärder – vad som ska göras för att ta bort/minska risken	Ansvarig för åtgärd	Klart senast	Åtgärd utförd
2. Belastningsergonomiska faktorer Vid en graviditet är det viktigt att tillämpa reglerna för belastningsergonomi särskilt noggrant.							
<i>Förekommer manuell hantering av laster som innebär risker, särskilt för ländryggen?</i> Beakta om obehagliga arbetsställningar förekommer ex. vridning/sträckning/böjning	☐	☐	☐				
<i>Förekommer arbetsrörelser eller arbetsställningar som kan orsaka fysisk belastning av annat slag?</i>	☐	☐	☐				
<i>Innebär arbetet långvarigt gående eller stående?</i>	☐	☐	☐				
<i>Behöver utrustning/arbetsutrymme/arbetsytor anpassas?</i>	☐	☐	☐				
<i>Finns det möjlighet till paus och vila vid behov?</i> En arbetsgivare ska ordna så att det finns möjlighet för en arbetstagare som är gravid eller ammar, att under lämpliga förhållanden tillfälligt kunna vila liggande på arbetsstället. (AFS 2023:2, 7 kap, §14)	☐	☐	☐				

Arbetsmiljöfaktorer och arbetsförhållanden för gravida, nyförlösta och ammande arbetstagare (AFS 2023:2, bilaga 1 och AFS 2023:10)	Låg risk	Medel risk	Allvarlig risk	Åtgärder – vad som ska göras för att ta bort/minska risken	Ansvarig för åtgärd	Klart senast	Åtgärd utförd
3. Smittämnen							
<i>Förekommer arbete med smittämnen?</i> Smittämnen i riskklasserna 2, 3 och 4 enligt Arbetsmiljöverkets föreskrifter och allmänna råd (AFS 2023:10) om arbetsmiljörisker i kapitlet om smittrisker, om det är känt att dessa smittämnen eller de behandlingsåtgärder som är nödvändiga på grund av dem, innebär risk för att kvinnan, fostret eller ammande barn påverkas skadligt.	☐	☐	☐				
4. Kemiska ämnen Inventera de kemikalier som ingår i aktuella arbetsuppgifter och se till att exponeringsrisk minskas. Sök i KLARA kemikaliedatabas på faroangivelser som är kopplade till dessa ämnen.							
<i>Förekommer arbete med kemiska ämnen som klassificerade mutagena, carcinogena, reproduktionsstörande eller som har specifik organtoxicitet?</i>	☐	☐	☐				
<i>Förekommer arbete med kvicksilver eller kvicksilverföreningar?</i>	☐	☐	☐				
<i>Förekommer arbete med mitoshämmande ämnen (t.ex. vissa cytostatika)?</i>	☐	☐	☐				
<i>Förekommer arbete med kolmonoxid?</i>	☐	☐	☐				

Arbetsmiljöfaktorer och arbetsförhållanden för gravida, nyförlösta och ammande arbetstagare (AFS 2023:2, bilaga 1)	Låg risk	Medel risk	Allvarlig risk	Åtgärder – vad som ska göras för att ta bort/minska risken	Ansvarig för åtgärd	Klart senast	Åtgärd utförd
5. Våld eller hot om våld							
<i>Finns det arbetsförhållanden som kan medföra eller har medfört våld eller hot om våld?</i>	☐	☐	☐				
6. Organisatoriska och sociala faktorer							
<i>Finns det arbetsförhållanden som kan medföra eller har medfört psykisk uttröttnings?</i>	☐	☐	☐				
<i>Finns det arbetsförhållanden som kan medföra eller har medfört starka psykiska påfrestningar?</i> Hit räknas stressnivån, denna bör bevakas lite extra.	☐	☐	☐				
<i>Finns det arbetsförhållanden som kan medföra eller har medfört kränkande särbehandling?</i>	☐	☐	☐				
7. Övrigt							
	☐	☐	☐				

.....
Signatur - ansvarig person

.....
Signatur – arbetstagare/student

.....
Eventuell signatur – skyddsombud/studerandeskyddsombud